

«ՎԱԳ ՔԱՐ»

սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ԸՆԴԵՐՔՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԵՏԵՎԱՆՔՈՎ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ
ԿՈՐՈՒՍՏԵՐԻ ՆՎԱԶԵՅՄԱՆ, ԱՆՎԵՐԱԴԱՐՁ ԱԶԴԵՅՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ 2023 ԹՎԱԿԱՆԻՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ
ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

«Վագ քար» ՍՊԸ

Տնօրեն

[Signature]



Ա.Գրիգորյան

1. Մշտադիտարկումների ծրագրի հիմնական դրույթները

Շրջակա միջավայրի մշտադիտարկումը /**Էկոլոգիական մոնիթորինգը**/ շրջակա միջավայրի բաղադրիչների, բնական էկոլոգիական համակարգերի, նրանցում ընթացող գործընթացների, դրական և բացասական տեղաշարժերի համալիր դիտարկում է, որը թույլ է տալիս գնահատել և կանխատեսել շրջակա միջավայրի իրավիճակի փոփոխությունները: Էկոլոգիական մշտադիտարկման նպատակներն են. շրջակա միջավայրի վրա *նախաձեռնության* ազդեցության գնահատումը և նորմավորումը, ազդեցության աղբյուրների վերահսկումը /արտանետումները, ֆիզիկական ազդեցությունը, մնացորդային ազդեցությունը, վտանգները/, շրջակա միջավայրի բաղադրիչների որակի վերահսկողությունը: Այս ամենը անհրաժեշտ է ազդակիր համայնքների բնակչության անվտանգության և առողջության, աղետների կանխման և կանխարգելման միջոցառումների մշակման, ռացիոնալ բնօգտագործման և բնապահպանությունն ապահովելու համար: Էկոմոնիթորինգի պլանը կազմվում է բնապահպանական կառավարման պլանին /ԲԿՊ/ համապատասխան և իր մեջ ներառում է բնական միջավայրի բաղադրիչների և սոցիալական միջավայրի վրա ԲԿՊ-ով նախատեսվող միջոցառումների վերահսկման ծրագիր:

Մշտադիտարկման արդյունքները նախաձեռնողի կողմից ամփոփվում և տրամադրվում են համապատասխան պետական կառավարման մարմիններին: Մշտադիտարկումների արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունները ներկայացնելու կարգը սահմանված է ՀՀ կառավարության 22.02.2018թ. N 191-Ն որոշմամբ: Համաձայն այդ որոշման ոչ մետաղական հանքավայրերը բնապահպանության բնագավառի պետական կառավարման լիազորված մարմնին ներկայացնում են տարեկան հաշվետվություններ: Յուրաքանչյուր 5 տարին մեկ անգամ ընդերքօգտագործողները պարտավոր են վերանայել և լիազոր մարմնի հետ համաձայնեցնել մշտադիտարկման պլանը:

Մշտադիտարկումների դիտացանցը, ցանցի առանձին կետերի տեղադիրքը ընտրվում է այնպես, որպեսզի ցանցի կետերում առավելագույն ուժգնությամբ և արագորեն /զգայուն կետեր/ նկատելի լինի էկոլոգիական չափորոշիչների փոփոխությունները: Այդ կետերը ընտրվում են նախաձեռնության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտը կազմելիս և մնում են անփոփոխ նախաձեռնության ամբողջ ընթացքում և նախաձեռնության ավարտից հետո՝ մինչև չափորոշիչների ցուցանիշների կայունանալը: Նախաձեռնությունը սկսելուց առաջ հաստատագրված նմուշառման կետերում չափվում են *եղակետային էկոլոգիական պարամետրերը* և գրանցվում էկոմոնիթորինգի դիտարկումների գրանցամատյանում՝

որպես համեմատական թվեր, նախաձեռնության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման համար:

Մշտադիտարկումների պլանի կառուցվածքն ու բովանդակությունը ներկայացված են ՀՀ կառավարության 22.02.2018թ. N 191-Ն որոշման N 1 ձևում:

Ըստ ՀՀ կառավարության 22.02.2018թ. N 191-Ն որոշման 7-րդ կետի. «Մետաղական և ոչ մետաղական օգտակար հանածոների հանքավայրերում շրջակա միջավայրի նկատմամբ մշտադիտարկումների տեսակների և ծավալների որոշմանը պետք է ցուցաբերվի տարանջատված մոտեցում՝ ելնելով բացասական ազդեցությունների դրսևորման հավանականությունից, ծավալից, ազդեցության աստիճանից»:

Արարատի տրավերտինի հանքավայրի Գոռավանի տեղամասի շահագործման ընթացքում բնապահպանական ռիսկերը կարելի է գնահատել որպես ցածր՝ կապված հիմնականում փոշու ազդեցության հետ, համապատասխանաբար կազմվել է սույն մշտադիտարկումների հաշվետվությունը:

2. Հակիրճ տեղեկատվություն ՀՀ Արարատի մարզի Արարատի տրավերտինի հանքավայրի Գոռավանի տեղամասի վերաբերյալ

Գոռավանի տեղամասը շահագործվում է «Վազ քար» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության (ՄՊԸ) կողմից:

Ընկերությունը Արարատի տրավերտինների հանքավայրի Գոռավանի տեղամասի շահագործման համար 3.05.2017 թվականին ստացել է թիվ ՇԱԹ-29/557 օգտակար հանածոյի արդյունահանման թույլտվություն:

Արարատի հանքավայրի Գոռավանի տեղամասի տրավերտինի հաշվեկշռային պաշարները հաստատվել են 21.08.1981թ. ԽՍՀՄ ՊՊՀ-ի թիվ 8814 արձանագրությամբ, որպես հումք երեսպատման բլոկների և ցեմենտի արտադրության համար: Մեծադյուսների ելքը կազմում է 37%: Արտադրական թափոնները պիտանի են ցեմենտի արտադրության համար:

Հանքավայրը գտնվում է Արարատ քաղաքից 5կմ հյուսիս և Գոռավան գյուղից մոտ 2.8կմ հարավ-արևմուտք: Մոտակա բնակավայրերն են նաև Վեդի քաղաքը մոտ 1.5կմ հեռավորության վրա, Վանաշեն 3-4կմ հեռավորության վրա Տեղամասից մոտ 0.5կմ արևմուտք՝ Վեդի գետի ձախ ափով անցնում է Վեդի -Արարատ մայրուղին: Ընդհանուր առմամբ, Գոռավանի տեղամասը գտնվում է 860-1000մ բարձրությունների վրա:

Աղյուսակ 1. Տեղամասի կոորդինատները

Եզրակետի կարգաթիվը	Կոորդինատները ARM-WGS-84 համակարգով	
	X	Y
1	4417415	8474134
2	4417407	8474274
3	4417204	8474307
4	4416857	8474266
5	4416845	8474174

Գոռավանի հանքավայրի տրավերտինների հզորությունը տատանվում է 2-36մ սահմաններում՝ միջինը կազմելով 20.94մ: Հանքաշերտն ունի մեղմ անկյուն դեպի հարավ արևմուտք՝ 5-7° անկյան տակ:

Աղյուսակ 2. Տրավերտինի ֆիզիկա-մեխանիկական հատկությունները

N	Ցուցանիշները	Չափ. միավոր	Միջին մեծությունը
1	Իրական խտությունը	գ/սմ ³	2.72
2	Ծավալային զանգված	կգ/մ ³	2449
3	Ծակոտկենությունը	%	10.18
4	Ջրակլանումը	%	1.81
5	Ամրության սահմանը սեղմման ժամանակ – չոր վիճակում – ջրհագեցած վիճակում – 25 փուլ սառեցումից հետո	կգ/սմ ² կգ/սմ ² կգ/սմ ²	386 328 274
6	Փափկեցման գործակից		0.8
7	Մառնակայունության գործակից		0.83

Աղյուսակ 3. Տրավերտինների քիմիական կազմը

Սահմանները	Պարունակությունները, %					
	Si O ₂	CaO	MgO	Fe ₂ O ₃	R ₂ O	ԿՇԺ
Նվազագույն	2.37	49.98	0.20	0.41	0.10	40.92
Առավելագույն	5.59	52.31	0.39	0.64	0.85	42.27
Միջինը	1.87	51.37	0.26	0.45	0.42	41.70

Բացահանքի վերջնական եզրագծի սահմաններում ներառված են թարմ տրավերտինների 1 600 000 մ³ մարվող և 1 500 000 մ³ արդյունահանվող պաշարներ:

Նախագծով նախատեսվում է շահագործման առաջին տասն տարիների տարեկան արտադրողականությունն ընդունել 10 000 մ³ թարմ տրավերտինների արդյունահանվող պաշար: Հաջորդ 11-30 և 31-50 տարիների տարեկան արտադրողականությանն ընդունել համապատասխանաբար 20000 և 50000 մ³:

Բացահանքում նախատեսվում է բլոկների արդյունահանումը կատարել մեխանիզացված եղանակով՝ օգտագործելով CMP-028 քարհատ մեքենաներ, կտրումը նախատեսվում է իրականացնել CMTI-028 քար կտրող մեքենաների միջոցով:

Հանքավայրն ունի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության դրական եզրակացություն՝ ԲՓ-37 տրված 13.04.2017թ.:

«Վագ քար» ՍՊԸ պետական ռեգիստրում գրանցման համարն է 51.110.00729, տրված 08.07.2004թ.: Ընկերության հասցեն է՝

- Իրավաբանական հասցեն՝ ՀՀ Արարատի մարզ, ք.Վեդի, Արարատյան, 8/3
- Գործունեության վայրը՝ ՀՀ Արարատի մարզ, տրավերտինի և կավերի հանքավայրի Գոռավանի տեղամաս:

3. Շրջակա միջավայրի հակիրճ նկարագրություն և մոնիթորինգի միջոցառումներ

3.1. Մթնոլորտային օդ

Հանքավայրի շահագործման ընթացքում հիմնական ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա պայմանավորված է փոշու և տեխնիկական միջոցների կողմից օգտագործվող վառելիքի այրման արգասիքներով:

Հանքավայրում առկա է 1 արտադրահրապարակ, մթնոլորտն աղտոտող գործող անկազմակերպ 2 աղբյուր: Հանքավայրում արտանետվում են՝ անօրգանական փոշի՝ 17.366տ, կախված մասնիկներ՝ 0.029տ ածխածնի օքսիդ՝ 0.186տ, ազոտի օքսիդներ՝ 0.361տ, ածխաջրածիններ՝ 0.081տ: Գումարային հատկությամբ օժտված խմբեր չկան: Քանի որ արտանետման աղբյուրները անկազմակերպ են, փոշեգազաորսման սարավորումների տեղադրման անհրաժեշտություն չկա:

Ելնելով այս հանգամանքից մոնիթորինգի հիմնական միջոցառումները ուղղված են օդային ավազանի աղտոտվածության չափմանը: Հաշվետու տարում իրականացվել են փոշու եռամսյակային չափումներ, ինչպես նաև ազոտի և ծծմբի երկօքսիդների միանվագ չափումներ:

Ազոտի և ծծմբի երկօքսիդների չափումը կատարվել է պասիվ նմուշառման եղանակով: Այդ նպատակով սույն թվականի մարտի 1-ին հանքավայրի տարածքում տեղադրվել էին նմուշառիչներ, որոնք մարտի 10-ին հանվել և տեղափոխվել էին ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ լաբորատորիա, որտեղ որոշվել են օդում ազոտի և ծծմբի երկօքսիդների պարունակությունը:

2023 թվականի փետրվար, մայիս, օգոստոս և նոյեմբեր ամիսներին իրականացվել են փոշու պարունակության չափումներ կից ներկայացված դիտակետերի սխեմայում նշված կետերում: Չափումները կատարվել են BR-Smart անալիզատորների միջոցով (սերտիֆիկատը կցվում է):

Նույն ժամանակահատվածներում իրականացվել են նաև աղմուկի ֆոնային չափումներ: Չափումները իրականացվել են GM1351 անալիզատորի միջոցով:

Բոլոր նշված չափումների արդյունքերը ներկայացված են ստորև:

քային ռեսուրսներ

Հանքավայրի մոտակա ջրային ռեսուրսը Վեղի գետն է: Հեռավորությունը հանքավայրի մոտակա կետից կազմում է 0.7 կմ: Ընդ որում Ռելիեֆը փոփոխական է, հանքավայրից դեպի գետ մակարդակի նիշերը իջնում են, սակայն մինչև գետ անցնում է ավտոճանապարհ, որի մակարդակը բարձրանում է և հետո նորից նիշը իջնում է: Համապատասխանաբար հանքավայրից հոսող մակերևութային ջրերը չեն կարող հասնել Վեղի գետ:

ողածածկ

Հանքավայրը բոլոր կողմերից շրջապատված է այլ հանքավայրերով, այդ տարածքներում գործնականում բացակայում է հողածածկը և հողի աղտոտվածության չափման կարիք չկա:

ենսաբազմազանություն

Անմիջապես հանքավայրի տարածքում և մերձակայքում բուսականությունը բացակայում է: Այստեղ նաև չեն հայտնաբերվել կենդանիների ապրելավայրեր:

Հանքավայրից մոտավորապես 1.6 կմ դեպի արևելք գտնվում է «Գոռավանի ավազուտներ» պետական արգելավայրը:

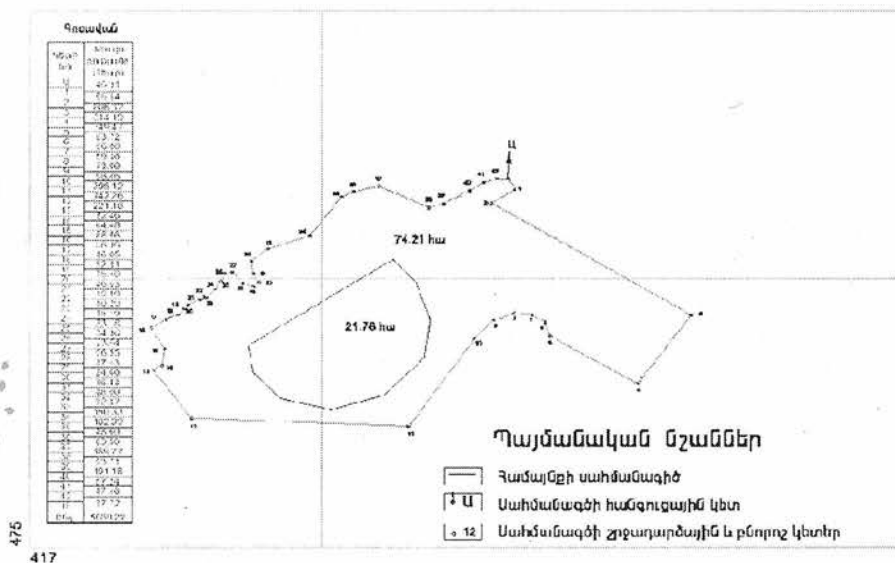
«Գոռավանի ավազուտներ» պետական արգելավայրի սահմանների նկարագիրը և հատակագիծը հաստատվել են ՀՀ կառավարության 31 մարտի 2011 թվականի N 324-Ն որոշմամբ:

«Գոռավանի ավազուտներ» պետական արգելավայրի պահպանության օբյեկտն է Անդրկովկասում բնական գեղաձևիկ մատիտեղանման ջուզգունի (*Calligonum polygonoides*) միակ ամբողջական աճման էկոհամակարգը, մնացորդային սորուն ավազուտ իր յուրօրինակ ֆլորայի և ֆաունայի էնդեմիկ, հազվագյուտ և անհետացող տեսակներով: Տարածքը պատկանում է Հայաստանի Երևանյան ֆլորիստիկ շրջանին: Արգելավայրի բուսականության հիմնական տիպը ավազային ջուզգունային անապատն է: Սա միակ տեղամասն է Փոքր կովկասում, որտեղ ներկայացված են ջուզգունի համակեցությունները, և խիստ հազվագյուտ է ողջ Կովկասի համար:

Հավելված N 2
ՀՀ կառավարության 2011 թվականի
մարտի 31-ի N 324-Ն որոշման

ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ

«ԳՈՐՈՎԱՆԻ ԱՎԱԶՈՒՏՆԵՐ» ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՐԳԵԼԱՎԱՅՐԻ

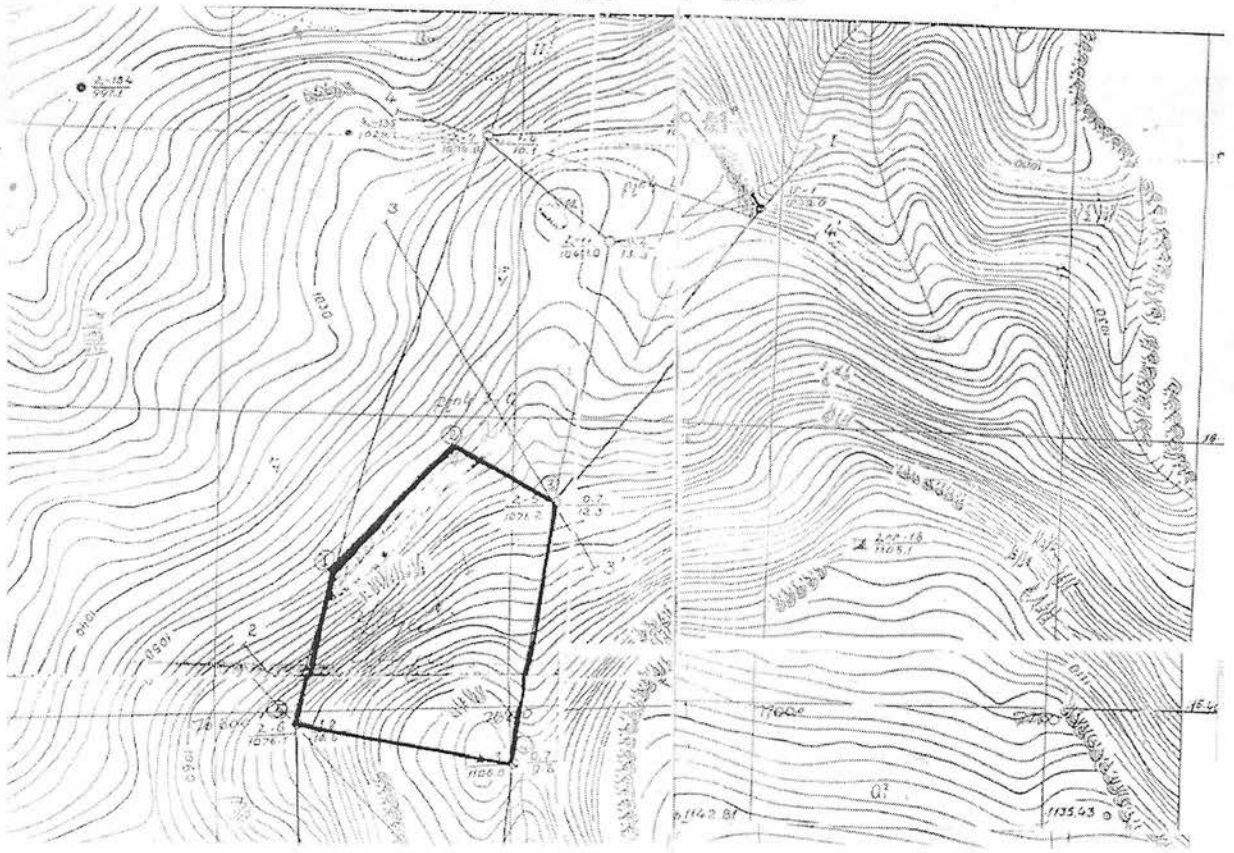


Հայաստանի Հանրապետության
կառավարության աշխատակազմի
ղեկավար

Դ. Սարգսյան

Միևնույն ժամանակ տեղում իրականացված այցերը ցույց են տալիս, որ հանքավայրի և մերձակա տարածքները ամբողջությամբ ծածկված են ցերեկային մակերևույթ դուրս եկած ապարներով և որևէ բուսականություն չի դիտարկվել ընդհուպ մինչև հանքավայրի սահմաններից դեպի արգելավայր 1 կմ հեռավորության վրա:

Հանքավայրի տեղադիրքը



Հանքավայրի հատակագիծը



Դիտակետերի տեղադրումներ

Արարատի տրավերտինի հանքավայրի հողավանի մշտադիտարկման արդյունքները

Մշտադիտարկումների օբյեկտը	Մշտադիտարկումների վայրը	Դիտակետի կոորդինատները	Ցուցանիշը և նորմատիվը	Մշտադիտարկումների տեսակը	Հաճախականությունը	Մոնիթորինգի արդյունքները
Մթնոլորտային օդ	Դիտակետ 1՝ հանքավայրից դեպի Վանաշեն,	39°53'9.76"N 44°42'4.27"E	Փոշի (մգ/մ ³), 0.5 ¹	Անալիզատոր	Եռամսյակային	Փետրվար՝ 0.38 Մայիս՝ 0.41 Օգոստոս՝ 0.44 Նոյեմբեր՝ 0.39
Մթնոլորտային օդ	Դիտակետ 2՝ հանքավայրից դեպի արգելավայր	39°53'11.34"N 44°41'44.42"E	Փոշի (մգ/մ ³), 0.5	Անալիզատոր	Եռամսյակային	Փետրվար՝ 0.36 Մայիս՝ 0.42 Օգոստոս՝ 0.43 Նոյեմբեր՝ 0.40
Մթնոլորտային օդ	Դիտակետ 1՝ հանքավայրից դեպի Վանաշեն	39°53'9.76"N 44°42'4.27"E	NO ₂ (մգ/մ ³), ՍԹԿ՝ 0.04 ² SO ₂ (մգ/մ ³), ՍԹԿ՝ 0.05	Պասիվ նմուշառում և քիմիական անալիզ	Տարեկան	- 0.01 - 0.0487
Աղմուկ	Դիտակետ 1՝ հանքավայրից դեպի Վանաշեն,	39°53'9.76"N 44°42'4.27"E	Աղմուկ, դԲա, 80	Աղմկաչափ	Եռամսյակային	Փետրվար՝ 54 Մայիս՝ 77 Օգոստոս՝ 74 Նոյեմբեր՝ 61
Աղմուկ	Դիտակետ 2՝ հանքավայրից դեպի արգելավայր	39°53'11.34"N 44°41'44.42"E	Աղմուկ, դԲա, 80	Աղմկաչափ	Եռամսյակային	Փետրվար՝ 52 Մայիս՝ 75 Օգոստոս՝ 76 Նոյեմբեր՝ 59
Վայրի բնություն, կենսամիջավայր, կարմիր գրքում ընդգրկված, ենդեմիկ	Հանքավայրի շրջակայք, դեպի հողավանի ավազուտների պետական արգելավայր,	Հանքավայրի մերձակա տարածքներ	Բուսականություն և կենդանական աշխարհի նկարագրություն	Այցեր, դաշտային աշխատանք	Եռամսյակային	Վայրի բուսականություն և կենդանիների ապրելավայրեր չեն հայտնաբերվել

¹ Քանի որ չափումը իրականացվել է երաթեն եղանակով և աշխատանքային ժամերին, ներկայացված է միանվագ առավելագույն ՍԹԿ-ն

² Նմուշառումը կատարվել է 9 օրվա ընթացքում անընդհատ և համապատասխանաբար ներկայացված է միջին օրական ՍԹԿ-ն

